# DZIENNIK

## ZARZĄDU M. LUBLINA.

Redakcja i Administracja
Magistrat m. Lublina
(parter biuro Nr. 3).

Redakcja i Administracja czynna od 9-ej do 2-ej popoł.

Prenumerata kwartalnie 2 zł.

Ogłoszenia (wyłącznie poza tekstem): cała strona—40 zł., 1/2 strony—20 zł. 1/4 strony—10 zł., na marginesie 10 zł. wiersz petitowy jednoszpaltowy lub jego miejsce 15 gr.

Prenumeratę przyjmuje Wydział do Spraw Ogólnych (parter biuro Nr. 3).

Cena egzemplarza 25 groszy.

Nr. 28. (241) | Lublin, dnia 30-go czerwca 1928 roku. | Rok VIII.


## DZIAŁ URZĘDOWY.

## REGULAMIN

**Komisji Techniczno-Budowlanej Rady Miejskiej m. Lublina, uchwalony dnia 31 maja 1928 r.**

§ 1.

Komisja Techniczno-Budowlana składa się z 7 członków, wybranych przez Radę Miejską z pośród radnych. Komisji przysługuje prawo zapraszania do współpracy członków Rady Miejskiej i innych osób z poza Rady z głosem doradczym w celu udzielania wyjaśnień i referowania spraw.

Na własne żądanie mogą przyjmować udział z głosem doradczym w posiedzeniach Komisji Prezes Rady Miejskiej, Prezydent miasta, względnie jeden z Vice-prezydentów w jego zastępstwie. Inni członkowie Rady Miejskiej mogą być na posiedzeniach Komisji obecni, lecz udziału w jej obradach i głosowaniu nie przyjmują. Przewodniczący Komisji może zapraszać na posiedzenia ławników i szefów odnośnych Wydziałów Magistratu i kierowników przedsiębiorstw miejskich z głosem doradczym dla udzielenia wyjaśnień.

§ 2.

Komisja Techniczno-Budowlana wybiera z pośród swych członków Przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza. Przewodniczący lub jego zastępca zwołują posiedzenia Komisji, przewodniczą na tych posiedzeniach. Posiedzenia Komisji powinny się odbywać conajmniej raz na dwa tygodnie z wyjątkiem miesiąca ferji letnich. Na wniosek dwuch członków Komisji, złożony na piśmie, ze wskazaniem przedmiotu obrad, Przewodniczący będzie obowiązany zwołać posiedzenie Komisji w terminie tygodniowym z uwzględnieniem spraw, dla których zwołano posiedzenie Komisji.

Posiedzenia odbywać się mają w poniedziałek, od godz. 8.30 do 10.30 i rozpoczynają się nie później, jak o godz. 8 min. 45 wiecz.

§ 3.

Posiedzenia Komisji są prawomocne, gdy przyjmuje w nich udział przewodniczący lub jego zastępca i 3 członków Komisji.

Posiedzenia połączonych Komisji będą zwoływane na żądanie jednej z nich, lub na skutek uchwały Rady Miejskiej.

§ 4.

Uchwały zapadają większością głosów obecnych na posiedzeniu członków Komisji. W razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego.

Każdemu członkowi Komisji przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie i obrony na plenum Rady Miejskiej swego odrębnego zdania.

Komisja może uchwalać większością $^2/_3$ głosów obecnych na posiedzeniu członków obowiązek zachowania tajemnicy w stosunku do niektórych spraw, stanowiących przedmiot jej obrad. Ta uchwała obowiązuje wszystkie osoby na posiedzeniu obecne. Przerwanie lub zamknięcie dyskusji może być uchwalone większością $^2/_3$ głosów, obecnych na posiedzeniu członków Komisji.

§ 5.

Nazwiska członków Komisji, którzy nie brali udziału w trzech posiedzeniach kolejnych bez usprawiedliwienia się na piśmie, Przewodniczący Komisji podaje za pośrednictwem Prezesa Rady Miejskiej do wiadomości Rady.

Tacy członkowie uważani są za zrzekających się udziału w pracach Komisji i Rada Miejska wybiera na ich miejsce nowych członków.

§ 6.

Do zakresu działania Komisji Techniczno-Budowlanej będą należeć w myśl art. 21 i 22 Dekretu o Samorządzie Miejskim wszystkie sprawy budowlano-techniczne i związane z eksploatacją zakładów technicznych miejskich, oraz dotyczące planu zabudowania gminy i jej planu regulacyjnego.

§ 7.

Każdy członek Komisji ma prawo wstępu do odnośnych instytucji miejskich i żądania informacji za okazaniem legitymacji, wydanej przez Prezydenta miasta na czas pełnienia obowiązków członka Komisji.

§ 8.

Rada Miejska zarządza, aby Magistrat okazywał Komisji Techniczno-Budowlanej współdziałanie pod każdym względem i dostarczał wszelkich żądanych przez Komisję materjałów w zakresie jej działania.

§ 9.

Wszelkie wnioski w sprawach wymienionych w par. 6 niniejszego regulaminu, należące do zakresu działania Rady Miejskiej, oprócz wniosków nagłych, winne być przez Prezydjum Rady Miejskiej przesyłane Komisji Techniczno-Budowlanej dla rozpatrzenia. Nadesłane wnioski Komisja rozpoznaje na najbliższem posiedzeniu. Uchwały i wnioski Komisji referuje na posiedzeniach Rady Miejskiej Przewodniczący, lub jeden z członków Komisji, przez nią wyznaczony.

§ 10.

Komisja przesyła swe uchwały Magistratowi do wiadomości i Prezesowi Rady Miejskiej dla umieszczenia na porządku obrad Rady Miejskiej.

§ 11.

Wybrany z pośród członków sekretarz prowadzi protokóły posiedzeń, zatwierdzone przez Komisję i podpisywane przez Przewodniczącego i Sekretarza.

§ 12.

Koszty biurowe Komisji Techniczno-Budowlanej pokrywa Magistrat ze środków, które na ten cel będą umieszczone w preliminarzu budżetowym.

# REGULAMIN

## Komisji Regulaminowo-Prawnej Rady Miejskiej m. Lublina uchwalony w dniu 10 maja 1928 r.

§ 1.

Komisja Regulaminowo-Prawna składa się z 7 członków, wybranych przez Radę Miejską z pośród radnych. Komisji przysługuje prawo zapraszania do współpracy członków Rady Miejskiej i innych osób z poza Rady z głosem doradczym w celu udzielania wyjaśnień i referowania spraw.

Na własne żądanie mogą przyjmować udział z głosem doradczym w posiedzeniach Komisji Prezes Rady Miejskiej, Prezydent miasta, względnie jeden z Vice-prezydentów w jego zastępstwie. Inni członkowie Rady Miejskiej mogą być na posiedzeniach Komisji obecni, lecz udziału w jej obradach i głosowaniu nie przyjmują. Przewodniczący Komisji może zapraszać na posiedzenia ławników i szefów odnośnych Wydziałów Magistratu z głosem doradczym dla udzielenia wyjaśnień.

§ 2.

Komisja Reglaminowo-Prawna wybiera z pośród swych członków Przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza. Przewodniczący lub jego zastępca zwołują posiedzenia Komisji, przewodniczą na tych posiedzeniach. Posiedzenia Komisji powinny się odbywać conajmniej raz na dwa tygodnie z wyjątkiem miesiąca ferji letnich. Na wniosek dwuch członków Komisji, złożony na piśmie, ze wskazaniem przedmiotu obrad, Przewodniczący będzie obowiązany zwołać posiedzenie Komisji w terminie tygodniowym z uwzględnieniem spraw, dla których zwołano posiedzenie Komisji.

§ 3.

Posiedzenia Komisji są prawomocne, gdy przyjmuje w nich udział przewodniczący lub jego zastępca i 4 członków Komisji.

Posiedzenia połączonych Komisji będą zwoływane na żądanie jednej z nich, lub na skutek uchwały Rady Miejskiej.

§ 4.

Uchwały zapadają większością głosów obecnych na posiedzeniu członków Komisji. W razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego.

Każdemu członkowi Komisji przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie i obrony na plenum Rady Miejskiej swego odrębnego zdania.

Komisja może uchwalać większością $^2/_3$ głosów obecnych na posiedzeniu członków obowiązek zachowania tajemnicy w stosunku do niektórych spraw, stanowiących przedmiot jej obrad. Ta uchwała obowiązuje wszystkie osoby, na posiedzeniu obecne.

Przerwanie lub zamknięcie dyskusji może być uchwalone wiekszością $^2/_3$ głosów obecnych na posiedzeniu członków Komisji.

§ 5.

Nazwiska członków Komisji, którzy nie brali udziału w trzech posiedzeniach kolejnych bez usprawiedliwienia się na piśmie, Przewodniczący Komisji podaje za pośrednictwem Prezesa Rady Miejskiej do wiadomości Rady.

Tacy członkowie uważani są za zrzekających się udziału w pracach Komisji i Rada Miejska wybiera na ich miejsce nowych członków.

§ 6.

Do zakresu działania Komisji Regulaminowo-Prawnej będzie należeć wydawanie opinji, rozpoznanie wniosków w kwestjach prawnych i rugulaminowych, oraz opracowywanie regulaminów.

Sprawy i wnioski, nadesłane przez Magistrat, winne być w miarę możności rozpatrywane na najbliższem posiedzeniu Komisji.

§ 7.

Każdy członek Komisji ma prawo wstępu do odnośnych instytucji miejskich i żądania informacji za okazaniem legitymacji, wydanej przez Prezydenta miasta.

§ 8.

Rada Miejska zarządza, aby Magistrat okazywał Komisji Regulaminowo-Prawnej współdziałanie pod każdym względem i dostarczał wszelkich żądanych przez Komisję materjałów w zakresie jej działania.

§ 9.

Wszelkie wnioski w sprawach wymienionych w § 6 niniejszego regulaminu, należące do zakresu działania Rady Miejskiej, oprócz wniosków nagłych, winne być przez Prezydjum Rady Miejskiej przesyłane Komisji Regulaminowo-Prawnej — do rozpatrzenia.

Nadesłane wnioski Komisja rozpoznaje na najbliższem posiedzeniu. Uchwały i wnioski Komisji referuje na posiedzeniach Rady Miejskiej przewodniczący lub jeden z członków Komisji, przez nią wyznaczony.

§ 10.

Komisja przesyła swe uchwały Magistratowi do wiadomości i Prezesowi Rady Miejskiej dla umieszczenia na porządku obrad Rady Miejskiej.

§ 11.

Wybrany z pośród członków sekretarz prowadzi protokóły posiedzeń, zatwierdzane przez Komisję i podpisywane przez Przewodniczącego i sekretarza.

Korespondencję Komisji podpisuje przewodniczący lub jego zastępca.

§ 12.

Koszty biurowe Komisji Regulaminowo-Prawnej pokrywa Magistrat ze środków, które na ten cel będą umieszczone w preliminarzu budżetowym

Prezydent m. Lublina (—) *A. Pączek.* Naczelnik Wydziału (—) *L. Radliński.*

# DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

INŻ. WŁODZIMIERZ RABCZEWSKI

## PRZYMUS WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNY W ŚWIETLE NOWYCH USTAW

(Referat, wygłoszony na X Zjeździe Gazowników i Wodociągowców Polskich w Katowicach w dniach 17—20 maja 1928 r.)

[Dokończenie].*)

I. Rozporządzenie o zaopatrywaniu ludności w wodę wprowadza bezwzględny przymus wodociągowy dla gmin, natomiast ustanowienie przymusu dla właścicieli nieruchomości przekłada, zgodnie z rozporządzeniem z dnia 16.II.1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, na miejscowe przepisy.

Tak więc gmina winna budować i utrzymywać odpowiednie do potrzeb ludności urządzenia do zaopatrywania w wodę, przeznaczone do użytku publicz-

*) patrz Nr. 20—21, 24, 25—26

nego (art. 1); wodę do picia gmina winna dostarczać właściwej, odpowiadającej normom Ministra Spraw Wewnętrznych jakości (art. 2); w celu utrzymywania wody w wymaganym stanie gmina winna poddawać ją stosownym badaniom. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych ma wyznaczać gminom termin do przedłożenia projektu urządzeń wodociągowych oraz termin rozpoczęcia budowy tych urządzeń, przyczem dotyczy to również i tych gmin, które mają urządzenia wodociągowe tylko w części swych obszarów (art. 8); w razie, gdy gmina po upływie roku od daty wyznaczenia terminu nie przystąpi do wykonania projektu, oraz wykonania robót, władze nadzorcze mają prawo wstawić do jej budżetu potrzebne na ten cel sumy (art. 10). Do czasu zaprowadzenia wystarczających urządzeń wodociągowych gminy obowiązane są budować i utrzymywać studnie publiczne w ilości, odpowiadającej potrzebom ludności; termin budowy studzien określają władze nadzorcze, jednakże nie może on być dłuższy ponad dwa lata (art. 12). Art. 16 zawiera sankcje karne dla winnych przekroczenia przepisów rozporządzenia i nawet wyszczególnia cały tryb postępowania karnego.

W ten sposób rozporządzenie wprzęga gminy do bardzo skrupulatnie sprecyzowanego obowiązku zaprowadzenia gminnych urządzeń wodociągowych, chłoszcze je terminami sporządzania projektów i rozpoczęcia robót oraz przymusowem wstawianiem do budżetu opieszałych gmin odnośnych kwot, wreszcie ordynuje kary za niestosowanie się do ustalonych rygorów, lecz — samorządom, tym właściwym gospodarzom i opiekunom gmin, odbiera najistotniejsze cechy samorządzenia się. Wkładając na gminy pieczę nad należytem zaopatrzeniem ludności w wodę do picia i dla potrzeb gospodarczych, rozporządzenie pozostawia ustalenie warunków, którym odpowiadać winny publiczne i prywatne urządzenia do zaopatrywania w wodę, oraz warunki korzystania z tych urządzeń kompetencji władzy państwowej (art 5); gdy dodamy do tego, iż zatwierdzanie projektów wodociągów oraz badanie urządzeń wodociągowych przed oddaniem ich do użytku publicznego należą również do kompetencji wyłącznie władz państwowych (art. 6), snadnie przekonamy się, iż w zakresie tego rozporządzenia, a więc w dziedzinie tak ważnej dla osiedli, jakim jest zaopatrywanie ich w wodę, samorządy właściwie tracą swe oblicze samorządowe i spełniają raczej czynności zlecone.

W razie zaprowadzenia w obrębie gminy państwowej sieci wodociągowej gmina niema nic do powiedzenia (art. 7).

Ponad to gdy przymus wodociągowy, ustalony dla właścicieli nieruchomości na mocy rozporządzenia z dn. 16.II.1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (art. 410), powtórzonego w rozporządzeniu z dn. 16.III.1928 r. o zaopatrywaniu ludności w wodę (art. 9), może mieć właściwe sankcje, zabezpieczające wykonanie urządzeń dla opieszałych lub opornych właścicieli w zarządzie gminy i na koszt tych właścicieli, to jednakże sankcje zrealizowania przymusu w stosunku do gmin są raczej teoretyczne, gdyż wstawienie do budżetu opieszałych gmin odnośnych kwot (art. 10) bez wskazania i zabezpieczenia realnego pokrycia istotnego rozstrzygnięcia, kwestji nie wytworzyłoby.

Ustalenie terminu rozpoczęcia robót (art. 8) również nie będzie miało większego praktycznego znaczenia.

Rozporządzenie obowiązuje z dn. 19.III.1928 na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa Śląskiego.

W stosunku do rozporządzenia z dn. 16.II.1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli rozporządzenie z dn. 16.III.1928 o zaopatrywaniu ludności w wodę jest znacznie szerszem, wprowadzając, jakieśmy to wyżej zaznaczali, przymus wodociągowy dla gmin, jednakże w postaci mocno ograniczającej ich zakres samorządowy, równocześnie zaś nie rokującej łatwiejszego rozstrzygnięcia zagadnienia.

2. Rozporządzenie o usuwaniu nieczystości i wód opadowych jest bardzo podobne do rozporządzenia poprzedniego oraz również wprowadza bezwzględny

przymus kanalizacyjny dla gmin, przyczem zgóry przesądza stosowanie ogólnospławnego sposobu — dla wód gospodarczych i opadowych (art. 1).

Gmina winna w miejscowościach, liczących powyżej 25 000 mieszkańców, zakładać urządzenia kanalizacyjne do odprowadzania nieczystości i wód opadowych z całego terenu gminy oraz prowadzić oczyszczanie ścieków; w miejscowościach, liczących poniżej 25 000 mieszkańców zaprowadzić takie sposoby i urządzenia zbierania, przechowywania i usuwania nieczystości oraz usuwania wód opadowych, któreby zapewniały utrzymanie czystości gleby, wód i powietrza w gminie; w gminach, liczących powyżej 10 000 mieszkańców, usuwać śmiecie i odpadki z poszczególnych posesyj (art. 1).

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych również wyznacza gminom termin do przedłożenia projektów urządzeń kanalizacyjnych i do oczyszczania ścieków, oraz termin do rozpoczęcia budowy tych urządzeń (art. 4); również w razie nieprzystąpienia gminy po upływie roku od daty wyznaczenia terminu do wykonania projektów, oraz robót, władze nadzorcze mają prawo do wstawienia do jej budżetu potrzebnych na ten cel sum (art. 10).

Przepisy, normujące warunki, jakim odpowiadać powinny wszelkie publiczne i prywatne urządzenia do usuwania nieczystości i wód opadowych, oraz korzystania z tych urządzeń, wydawane być mogą również wyłącznie przez władze państwowe (art. 3).

Sprawując, jako obowiązek, pieczę nad należytem usuwaniem nieczystości i wód opadowych na całym swym obszarze, gmina jednakże również nie ma najmniejszej ingerencji w urządzenia kanalizacyjne inwestycyj państwowych, chociażby one znajdywały się na terenie gminy (art. art. 5 i 6). Zatwierdzanie projektów i badania urządzeń kanalizacyjnych i do oczyszczania ścieków przed oddaniem ich do użytku publicznego należą do kompetencji władz państwowych (art. 5).

Przymus kanalizacyjny dla właścicieli poszczególnych nieruchomości rozporządzenie przewiduje w trybie miejscowych przepisów, zgodnie z rozporządzeniem z dn. 16.II.1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (art. 8); jednakże zgóry już rozporządzenie ustala obowiązek budowania ustępów do użytku ogólnego mieszkańców nieruchomości, jeśli w domach są mieszkania, niemające osobnych ustępów, oraz zbiorników do śmieci i odpadków gospodarczych (art. 7); następnie rozporządzenie ustala w razie potrzeby obowiązek zaprowadzenia odpowiednich urządzeń do oczyszczania ścieków fabrycznych (art. 9).

Ponad to we wszystkich gminach winny być pobudowane ustępy do użytku interesantów w gmachach, przeznaczonych do użytku publicznego, oraz ustępy publiczne na placach lub ulicach w liczbie dostatecznej (art. 7).

Rozporządzenie obowiązuje z dn. 19.III.1928 na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa Śląskiego.

Jak widzimy więc, ogólny charakter rozporządzenia jest takiż, jaki posiada poprzednie rozporządzenie, a z zakresu ustawy ramowej częstokroć wykracza w dziedzinę przepisów miejscowych; wszystko więc, co było powiedziane o poprzednim rozporządzeniu, ma zastosowanie i do tego.

W nawiązaniu do 2 poprzednich rozporządzeń byłoby na miejscu przytoczyć tu wspólną opinję Polskiego Instytutu Wodociągowo-Kanalizacyjnego i Warszawskiego Towarzystwa Higjenicznego, dotyczącą projektów tych rozporządzeń i uchwaloną w dn. 14.I.1928: „Sprawy tak wielkiej wagi dla zdrowotności publicznej, jakiemi są zaopatrzenie w dobrą wodę i usuwanie nieczystości, są sprawami, wybitnie skupiającemi uwagę i wysiłki społeczeństwa, i mogą być należycie rozstrzygane li tylko przy jaknajszerszej akcji samego społeczeństwa; to też społeczeństwo, łącząc się w związki samorządowe, winno mieć te sprawy w jaknajszerszej swej kompetencji; odpowiadałoby to intencjom naszej konstytucji, która kieruje państwo i naród ku najszerszemu usamorządowieniu".

Wobec tego, iż powyższe 5 rozporządzeń, dotyczących przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego, są obecnie złożone do ciał ustawodawczych dla definitywnego ich rozważania i ustalenia, byłoby tu właściwem nakreślić poniższe tezy:

1) Ustanowienie przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego dla gmin w ogólności oraz w szczególności, przy istnieniu gminnych inwestycyj wodociągowo-kanalizacyjnych, dla poszczególnych w nich nieruchomości, jest wskazanem tak ze względów zdrowotnych, jak też i gospodarczych.

2) Celowe stosowanie przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego, ze względu na obecny stan ekonomiczny gmin w Polsce, oraz poszczególnych ich członków, wymaga celowego a właściwie ujętego ekonomicznego rozstrzygnięcia.

3) Właściwe uskuteczniene przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego ściśle wiąże się z gospodarką samorządową, wobec czego rola samorządu w dziedzinie tego zagadnienia winna być dominująca i jaknajmniej skrępowana.

## X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich.

**(Sprawozdanie).**

W okresie czasu od 17 — 20 maja r. b. odbył się w Katowicach X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich.

Zjazd zgromadził przeszło 150 uczestników; Magistrat m. Lublina był reprezentowany przez vice-prezydenta S. Chomę oraz inż. W. Rabczewskiego.

Otwarcie zjazdu nastąpiło 17-go maja o godz. 10 min. 30 rano w sali Teatru Miejskiego. Zjazd zagaił przewodniczący inż. C. Świerczewski, wygłaszając powitalne przemówienie.

Następnie były wygłoszone powitalne przemówienia przez szereg obecnych przedstawicieli władz państwowych, śląskich oraz komunalnych, organizacji i instytucji naukowych i społecznych, przemysłu i innych. Tak więc przemawiali: inż. Zawadowski, nacz. Wydziału Robót Publicznych Województwa Śląskiego, — w imieniu Województwa Śląskiego; inec. Wolny, marszałek Sejmu Śląskiego, — w imieniu ludności śląskiej; burmistrz Szkudlarz — imieniem m. Katowic oraz Związku Miast Polskich; inż. Rudolf — w imieniu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; ławnik Tłuchowski — w imieniu Magistratu m. st. Warszawy; p. Kiedroń, — w imieniu przemysłu Górnośląskiego; inż. Górkiewicz — w imieniu inżynierów i techników Województwa Śląskiego; komisarz Kowalczyk — w imieniu Katowickiej Izby Handlowej; poseł Sobota — w imieniu Izby Rzemieślniczej Województwa Śląskiego; inż. Szenfeld — w imieniu Warszawskiego Stowarzyszenia Techników; inż. Piekarski — w imieniu Polskiego Instytutu Wodociągowo-Kanalizacyjnego; inż. Piotrowski w imieniu Warszawskiego Towarzystwa Higjenicznego i Warszawskiej Dyrekcji Wodociągów. Przedstawiciel Magistratu m. Lublina inż. Rabczewski witał Zjazd 18-go maja następującemi słowy:

„Magistrat m. Lublina włożył na mnie zaszczytny obowiązek powitania X Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Polskich, co, ze szczerą radością, wykonuję dopiero dziś, gdyż wczoraj przy otwarciu Zjazdu z niezależnych ode mnie przyczyn wykonać tego nie miałem możności.

Prace Zjazdu Gazowników i Wodociągowców dla gminy m. Lublina są bardzo bliskie i wobec tego ważne, gdyż właśnie obecnie gmina wykańcza budowę nowych przeznaczonych do zaopatrywania w wodę całego miasta wodociągów, które już w roku bieżącym mają być uruchomione, ponad to w gazowni swej poczyniła poważniejszą przebudowę, zmierzającą ku podniesieniu jej sprawności. Doceniając więc tak poważną trybunę wiedzy i doświadczenia, jaką jest obecny Zjazd, Magistrat m. Lublina z tem większą uwagą będzie śledził prace X Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Polskich i tem gorętsze składa dla Zjazdu życzenia pomyślnej a owocnej pracy.

W przeświadczeniu wiedzy i doświadczenia, które są udziałem zjazdów gazowników i wodociągowców, Magistrat m. Lublina włożył na mnie drugi nie mniej zaszczytny a miły obowiązek — zaproszenia następnego XI Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Polskich do Lublina. Cytowane już przeze mnie inwestycje, jak również i inne, nie mniej poważne i obszerne, a wykonywane obecnie przez gminę m. Lublina — kanalizacja, elektrownia, rzeźnia, — będą stanowiły wdzięczne a rozległe pole dla poznania przez Zjazd i wykrzesania na Zjeździe cennych uwag i wskazówek".

Następnie zostały wysłane telegramy hołdownicze do Prezydenta Rzeczypospolitej, Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Przemysłu i Handlu.

Wreszcie zostały odczytane telegramy i listy, nadesłane na otwarcie Zjazdu.

Prezydjum Zjazdu stanowili: inż. inż. Świerczewski (przewodniczący), Alexandrowicz, Dalbor, Dziurzyński, Nowakowski, Sikorski, Szenfeld, Wermuth, Zahaczewski; sekretarjat: inż. inż. Czaplicka, Konopka, Nowicki, Ziemba.

Po ukończeniu inauguracji Zjazdu dr. H. Sand wygłosił wyczerpujący referat p. t. „Rozwój przemysłu Górnośląskiego".

Prace Zjazdu odbywały się w dwóch sekcjach — wodociągowej i gazowniczej.

Wodociągowa Sekcja wysłuchała i poddała dyskusji poniższe referaty:

1. Prof. O. Bujwid — Uwagi w sprawie higjenicznego badania wody.

Referat ten wywołał interesującą dyskusję, rzucającą światło na niezmiernie ważną sprawę badania wody.

2. Inż. Z. Rudolf — Do czego zmierzają dwa rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: 1) o zaopatrywaniu ludności w wodę, 2) o usuwaniu nieczystości i wód opadowych.

Referat ten objął komentarze do poruszonych rozporządzeń.

3. Inż. W. Rabczewski — Przymus wodociągowo-kanalizacyjny w świetle nowych ustaw.

Referat poddał analizie i zestawieniu wszystkie nowe ustawy, wydane w poruszonej dziedzinie. Po dłuższej i wyczerpującej dyskusji zostały uchwalone jednogłośnie poniższe wnioski referenta:

I. Ustanowienie przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego dla gmin w ogólności oraz w szczególności, przy istnieniu gminnych inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych, dla poszczególnych w nich nieruchomości jest wskazanem tak ze względów zdrowotnych, jak też i gospodarczych.

II. Celowe stosowanie przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego, ze względu na obecny stan ekonomiczny gmin w Polsce, oraz poszczególnych ich członków, wymaga celowego a właściwie ujętego ekonomicznego rozstrzygnięcia.

III. Właściwe uskutecznienie przymusu wodociągowo-kanalizacyjnego ściśle wiąże się z gospodarką samorządową, wobec czego rola samorządu w dziedzinie tego zagadnienia winna być dominująca i jaknajmniej skrępowana.

4. Inż. W. Rabczewski — Inwestycje wodociągowo-kanalizacyjne a regulacja miast.

Po dyskusji zostały uchwalone jednogłośnie poniższe wnioski referenta:

IV. Ustalenie zamierzeń inwestycyjnych wodociągowo-kanalizacyjnych wysuwa potrzebę poprzedniego ustalenia zamierzeń regulacyjnych danego osiedla w postaci opracowania chociażby ogólnego planu regulacyjnego.

V. Plan regulacyjny osiedla winien uwzględniać charakter inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych, oraz możności ich właściwego rozwoju.

VI. Zamierzenia wodociągowo-kanalizacyjne osiedla, w ustaleniu oraz w wykonaniu, winny ściśle stosować się do wytycznych jego planu regulacyjnego.

5. Inż. Z. Rudolf — Zaopatrywanie w wodę Zagłębia Dąbrowskiego.
6. Dr. Kowalski — O wodzie wgłębnej.
7. Inż. W. Sonne — O pompach otworowych odśrodkowych.

8. Inż. W. Łuczkow — O znaczeniu triasu Polskiego Zagłębia Węglowego dla wodociągów tego Zagłębia.

Referaty wywołały ożywioną dyskusję i ze względu na wagę poruszonych spraw i potrzebę wyczerpującego wszechstronnego zbadania takowych zostały przekazane jako materjał Polskiemu Instytutowi Wodociągowo-Kanalizacyjnemu.

Sekcja Gazownicza wysłuchała i poddała dyskusji poniższe referaty:

9. Inż. A. Dziurzyński — Praktyczne wyniki ruchu płuczek kolumnowych z pierścieniami Raschiga w porównaniu z płuczkami rotacyjnemi.

Po dyskusji został jednomyślnie uchwalony wniosek:

VII. Zważywszy, że we wszelkich naszych poczynaniach w dziedzinie inwestycji należy mieć zawsze na naczelnem miejscu interesy naszego państwa i stwierdzając, że możemy niejednokrotnie bez szkody dla samego przedsiębiorstwa wprowadzać w gazowniach inwestycje innego typu pochodzenia krajowego zamiast zagraniczną, zaleca się do wymywania benzolu i amonjaku wprowadzać płóczki wieżowe zamiast rotacyjnych.

10. Inż. M. Seifert — Bilans cieplny chłodzenia gazu w Krakowskiej Gazowni.

11. Inż. A. Szulce — Zasadnicze wskazania przy zapalaniu i gaszeniu pieców gazowniczych.

12. Inż. C. Świerczewski — Kilka słów o gwarancji dziesięcioletniej, obowiązującej dostawy pieców retortowych w Warszawie.

13. Inż. Wirbser — Taryfa Gazowa.

Ponad to został wyświetlony film „Najnowsze zdobycze w gazownictwie nowoczesnem".

Połączone sekcje — gazownicza i wodociągowa — wysłuchały referatów:

14. Inż. E. Szenfeld — Samorząd miejski a przedsiębiorstwa komunalne.

Po dyskusji został jednomyślnie uchwalony wniosek:

VIII. X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich stwierdza, że tylko prowadzenie przedsiębiorstw miejskich na zasadach zupełnie samodzielnego skomercjalizowania da możność rozwoju tych przedsiębiorstw i taniego ich prowadzenia, czem przyczynią się one do rozbudowy i rozwoju gmin.

Inż. J. Konopka — Projekt oznaczeń rozpoznawczych dla rurociągów.

W międzyczasie pomiędzy pracami Zjazdu odbywały się walne zebrania Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich oraz Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych, na których zostały uchwalone poniższe wnioski:

IX. X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Katowicach, zważywszy, że górnośląski węgiel koksujący, przerabiany w gazowniach i koksowniach, znajduje się w Polsce w ograniczonych tylko ilościach, uchwala, aby zwrócić uwagę miarodajnych czynników, że węgiel ten jest cennym surowcem, z którego uzyskuje się cały szereg pochodnych niezmiernie ważnych dla przemysłu polskiego, straconych bezpowrotnie przy spalaniu na rusztach, i że wobec tego należy używać tego węgla wyłącznie do dalszej przeróbki na drodze suchej destylacji.

X. X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Katowicach apeluje do gmin, jako do właścicieli gazowni i wodociągów, aby zezwoliły na urządzenie osobnego pawilonu Wystawy (w Poznaniu) „Gaz i Woda" dla zobrazowania 10-letniego rozwoju tych gałęzi przemysłu, które tak wybitnie przyczyniają się do rozwoju i znaczenia naszych miast.

XI. X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Katowicach uchwala, że budowa gazociągów dla gazów ziemnych należy do pierwszorzędnych zadań Rządu w myśl ustawy z dn. 2 maja 1919 r. O ile Rząd z jakichkolwiek przyczyn nie zdecyduje się na budowę pewnych gazociągów, spółki polskie powinny mieć pierwszeństwo w otrzymaniu koncesji na budowy i eksploatacje rurociągów dla gazu ziemnego.

W międzyczasie również pomiędzy pracami sekcji odbyły się wycieczki w 3 grupach dla zwiedzenia:

a) Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, Śląskich Wodociągów Państwowych i Wodociągów Powiatu Katowickiego

b) Huty „Pokoju“ oraz Zakładów Przemysłowych „Kobur“.

c) Fabryki „Ferrum“, fabryki porcelany Giesche i S-ka oraz Wodociągów Państwowych w Tarnowskich Górach.

W ostatnim dniu Zjazdu została poddana dyskusji sprawa obrania miejsca następnego XI Zjazdu, który ma się odbyć w 1929 roku. Współzawodniczyły cztery miasta: Lublin, Lwów, Poznań i Wilno.

Ze względu na Ogólnokrajową Wystawę w Poznaniu 1929 roku Zjazd uchwalił odbyć XI Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w maju 1929 roku w Poznaniu. Natomiast, przyznając słuszność motywom zaproszenia Magistratu m. Lublina, podnoszonym przez inż. W. Rabczewskiego, Zjazd uchwalił wyznaczyć walne zebranie Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich oraz walne zebranie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Lublinie we Wrześniu 1929 roku.

Po skończonym Zjeździe 21 maja odbyła się wycieczka do Węgierskiej Górki w celu zwiedzenia odlewni rur wodociągowych oraz destylarni drzewa.

Właściwem jest tu zaznaczyć, iż zarówno prace Zjazdu, jak też i wycieczki były zorganizowane wzorowo, nacechowane gospodarską serdecznością oraz gorącą polskością braci Ślązaków.

Niemiłym zgrzytem na Zjeździe była odpowiedź Związku Gazowników i Wodociągowców Niemieckich w Berlinie, który na zaproszenie przyjęcia udziału w Zjeździe brutalnie odpisał, że nie uznaje za możliwe przyjąć tego zaproszenia, jak długo nie będą załatwione gospodarcze i inne umowy pomiędzy Polską a Niemcami.

Odbyty Zjazd, aczkolwiek winien być zaliczony do udanych, to jednakże, jak i poprzednie Zjazdy Gazowników i Wodociągowców, nasuwa poważne objekcje co do symbiozy gazowników z wodociągowcami. Łączność ta, dobra na terenie współpracy gospodarczej miast, jako łączność wszystkich gałęzi tej gospodarki, na terenie ścisłych interesów współpracy zjazdowej staje się bardzo luźną; gdy wodociągowcom winny przyświecać zagadnienia sanitarnej techniki oraz zdrowotności społecznej, stawiające ich w szeregu z kanalizatorami i działaczami od sanitarnej techniki, to gazownicy pozostają po stronie techniki cieplnej oraz zagadnień wybitnie przemysłowych, łączących ich raczej z przedstawicielami techniki cieplnej oraz przemysłu. Uwidacznia się tu dobitnie w zupełnie odrębnej pracy sekcji tych zjazdów — gazowniczej i wodociągowej — i wyraźnie porusza sprawę rewizji tej łączności. Żyjemy w dobie wzmożonej racjonalizacji i ta właśnie, w interesie oszczędzania wysiłków, energji, czasu i środków wskazywałaby na dojrzałą już potrzebę reorganizowania zjazdów gazowników i wodociągowców w tym kierunku, ażeby gazownicy szli właściwą dla nich drogą techniki cieplnej, wodociągowcy zaś techniki sanitarnej.

---

**Sprostowanie.** W „Statucie o podatku miejskim od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk na rzecz m. Lublina“, umieszczonym w Nr. 25—26 „Dziennika Zarządu m. Lublina“ w § 7 opuszczony został ustęp ostatni, mający brzmienie: „Powyższe stawki podatku w okresie od 1.VI do 1.IX zniża się do połowy“. Co niniejszym prostuje się.

**Ogłoszenie.** Pudakowski Andrzej, poborowy rocznika 1909, zgubił kartę rejestracyjną wydaną mu 22 września 1927 roku przez Magistrat miasta Lublina.

---



Wydawnictwo Zarządu miasta Lublina. — — Redaktor **L. Radliński.**

Drukarnia Magistratu m. Lublina.